

„Novi čas“

NOVI ČAS

List stare

Izhaja vsak petek ob 12. uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št 6, drugo dvorišče.

za celo leto 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo 5 „
posamezne številke 8 v
Oglesi po dogovoru.

Štev. 52.

V Gorici, 27. decembra 1912.

Leto III.

Pogled nazaj ob novem letu.

(Piše državni poslanec svetnik Jos. F o n.)

Bilo je leta 1908.

S cesarskim manifestom se je izrekla aneksija Bosne in Hercegovine na našo državo.

Oktobra meseca so zborovale delegacije v Budapešti. Minister zunanjih stvari Aerenthal je utemeljeval potrebo aneksije.

Tedaj se je vršil zloglasni veleizdajniški proces v Zagrebu.

Slovanski delegati so aneksijo odobraval, a so trpko očitali Aerenthalu njegovo politiko zoper Srbijo in sploh vladno politiko zoper Jugoslovane.

Delegati večinskih strank so izrekli Aerenthalu zaupnico.

Letos so zopet zborovale delegacije v Budapešti in glej čudo, skoraj isti ljudje so odkrito in jasno izrekli, da je bila Aerenthalova politika na jugu popolnoma zgrešena!

Ti gospodje so se mi naravnost smilili, ali dobro je, da so ozdravili in se spokorili. I pokorili so se tudi v drugem pogledu.

Jugoslovansko vprašanje!

Koliko smo Nemcem pridigovali, da je to vprašanje vitalnega pomena za državo. Vse zastoj. Njim je dopadalo, da se Jugoslovani zatirajo in ko je na Hrvaškem zavlada prejšnji ban Cuvaj kakor kraljevi komisar, se Nemci niso oglasili zoper tako podlo tlačenje junaškega naroda, ampak je večina nemških listov deloma odkrito odobraval profiustavno stanje na Hrvaškem, deloma pa molčala in tako kazala, da je odobraval.

Za svobodno Albanijo je vse nemško časopisje bilo in je nāvdušeno, za svobodo hrvaške kraljevine se nikdo ni potozal.

Moral bi izdajati tajnosti, ako bi hotel naslikati vse delovanje hrvaško-slovenskega kluba, da se odpravi Cuvajevo vladno. Zato samo par markantnih potoš.

Delo slovenskih poslancev.

Nam je bilo znano, da se avstrijski ministerski predsednik poteguje za to, da se zopet uvede ustavno življenje na Hrvaškem; zato smo mirno čakali celo poletje,

ker smo uvidevali, da je ta pot silno trnjeva. Mi smo tudi še čakali na jesen, ker se nam je naznanilo, da Cuvaj kmalu pade; a ker se to le ni uresničilo v določenem času, smo pričeli v proračunskem odseku z obstrukcijo.

Pri tem je imel klub dvojni namen: prvič z vso silo pritisniti na vladno, da se jej pokaže našo nezadovoljnost s celim sistemom, ki se ga uporablja na jugu, drugi pa tudi pokazati vladnim strankam, da se naš klub ne dà bagatelizirati in da mora večina imeti ozira tudi na nas, ako hoče, da gre parlamentarno delo naprej.

Vsipeh je bil vsestranski.

Vlada je nam prvim naznanila, da je Cuvaj padel in vladne stranke so sicer z veliko nevoljo, toda vendar vstregle našim željam gledé delovnega načrta za mesec januar.

Povdarjam pa takoj, da so samo nemške, odnosno slovenske liberalne izmišljotine, ako se pripoveduje; da smo mi hoteli imeti od vlade denarja za naše bajé oslabljene posojilnice.

Kakor predsednik »Goriške Zveze« moram konstatovati, da se po deželi ni dvignilo razven par slučajev nikjer denarja pri naših posojilnicah, dočim se je po računu finančnega ministra dvignilo v vsej Avstriji preko 300 milijonov iz drugih denarnih zavodov.

Takšno vedenje naših ljudi ob času, ko je grozila vojska, je naravnost vzorno in mi smemo biti ponosni na naše pristaje.

Kakor vedno, tako je tudi sedaj hrvaško-slovenski klub izvojeval zmago v državnem zboru in si je izdatno utrdil svoje stališče za bodoče boje, ki nas še čakajo.

Sprava med narodi.

Dejstvo je namreč, da prihajajo Nemci počasi do spoznanja, da bo treba v kratkem začeti pogajanja za spravo med njimi in nami.

Taka pogajanja pa, ako naj bodo vspešna zahtevajo odločnih ljudi in trdne zaslombe v parlamentu.

Vojne nevarnosti — ni več!

Ta mesec je vse kazalo na to, da se zaplete Avstrija v vojsko s Srbijo in seveda tudi z Rusijo.

Ta nevarnost je preminila in danes

lahko zanesljivo rečemo, da je mir in sicer svetovni mir ohranjen.

Posledice nevarnosti bomo pa še dolgo čutili.

Brez primere podlo je bilo v tem času pisarjenje nemških listov.

Omenjam samo znano afero konzula Prochazka. Prochazka je bil zaprt, ranjen, obstreljen, ubit; skoro da se mu ni še kaj hujšega pripetilo. Sedaj javlja uradni list, da vse to ni res, da so srbski vojaki napravili nekatere nepravilnosti, za kar je pa Srbija pripravljena dati zadoščenje.

Vsa stvar se je tako brezmejno izkorščala zoper Srbijo in se je tako nesramno izrabljala v hujskanje avstrijskega prebivalstva, da se božična številka »Neue Freie Presse« sama zgraža.

Da se našemu konzulu ni prav nič zgodilo, je zunanji minister davno vedel, a vkljub je šuntanje nadaljevalo.

In kakšni veleizdajniki smo bili Slovenci, ker smo se veselili zunaj naših bratov na Balkanu in jim privoščili iz polnih src vspehe njihovih s tolikimi žrtvami pridobljenih zmag.

Danes je tudi Avstrija pripravljena privoliti Srbom pristop do morja. Tako ali tako, vse jedno.

Mir za grozno ceno.

Božični prazniki so prinesli avstrijskim narodom mir, toda cena je grozna.

Ljudje so pobrali denar iz posojilnic in bodo čutili škodo, ponekod so prodali živino, delavci orodje. Vse polno trgovin je šlo v konkurz, velike tovarne so morale delavce odsloviti; naš izvoz na Balkan je neznansko trpel, ne pretiravam, ako rečem, da znaša škoda jedno milijardo kron. Davčna moč se je vsem poslabšala in to se bo poznalo še mnogo časa na državnih finančah.

Drag mir — ali vendar mir; vsaj človeških žrtev nismo prinesli.

Treba bo novih davkov, skrb poslancev S. L. S. bo, da ne padejo na rame kmeta.

Leto velikih sil.

Tako lahko z vso pravico imenujemo leto 1912, od katerega se v teh dnevih poslavljamo. Naj se oziramo nanje kot kato-

ličani ali kot Slovani, v vsakem oziru je za ans velepomembno in sposobno, navdajati nas z veliko zanosno samozavestjo!

Dnevi prošlega septembra nam kličejo v spomin **evharistični kongres na Dunaju**, kjer so katoličani cele Avstrije, in poleg njih zastopniki vseh stanov in vseh mogočih narodov manifestirali za skrivnostno navzočega Kristusa v presv. Evharistiji in na najsijajnejši način izrekli versko prepričanje za resnico, ki je drugače popolnoma nedostopna človeškemu razumu in ki njega meje popolnoma presegla. Stotisoči in po njih milijoni drugih, ki pri kongresu niso bili navzoči, so s tem slovesno obsodili vse one, ki zametajo verske skrivnosti in se nočejo Bogu klanjati. Vse prizadevanje nasprotnikov katoliške vere, da bi shod onemogočili, da bi shod pokvarili in ljudi od njega odvrgli, je bilo zastonj. Hujskali so po svojih časopisih, da je bilo strašno, protestirali po neštetih shodih in celo v samem parlamentu, a ves njih trud je bil zastonj. Katoliško ljudstvo se zanje ni zmenilo! Katoličani so dobili očiten dokaz, da so oni močni! In ko so tako ravnodušno, da z veseljem, prenašali vse težkoče na poti na Dunaj in spet domov, vse težkoče velikega mesta in slabega vremena, ko so kljubovali močem narave pri veličastni evharistični procesiji, tedaj so tudi spoznali, da so nepremagljivi! Nepremagljivi ne samo po svojem številu, ampak pred vsem po svojem katoliškem prepričanju, po svojem notranjem ognju in po ljubezni do Kristusa. S to zavestjo so se vračali v domovino nazaj, tudi mi Slovenci, ki nas je bilo tedaj na cesarksem Dunaju, kakor nas tam gori še nikdar toliko ni bilo! Nepremagljivi smo! Naj le nasprotniki poskušajo izzvati nas na boj. **Na Dunaju nas niso oplašile ne sile nasprotnikov, ki so ljudje, ne nad ljudmi stoječe sile narave same, ki so se tudi proti nam zarotile; zavrnjene so bile i prve i druge, zmagalo je nad njimi na celi črti in pred celim svetom katoliško ljudstvo s svojim živim verskim prepričanjem!** To veliko dejstvo nas s svojim žarom objemlje od evharističnega kongresa sem. Katoličani, mi smo, združeni v ljubezni do Kristusa, eni in nepremagljivi!

*
* *

Zadnji meseci nam potem drugo veličastno silo predočujejo, ki je v par tednih zrušila kar celo državo v Evropi. **Ta sila so jugoslovanski narodi.** Stoletja so bili zaslužjeni in svet ni vedel nič o njih. — Teptani so bili kot blato na cesti, in zdelo se je, da nimajo nobene druge usode, kakor Turku slepo služiti. Toda človek je človek, ki ima srcé, rojeno za vse lepo; rojeno za ljubezen in prostost; in ki mirno biti ne more, dokler se ne nahaja v onem dostojanstvu, za katero je je Bog vstvaril. In sile, ki so se kupičile v srcih naših jugoslovanskih bratov, so z neizmernim hrepenenjem izbruhnile na dan in moč stoletnega tlačitelja razbile in strle. O s kako sladko zavestjo se bodo stotisoči na Balkanu ozirali v leto 1912 nazaj! To leto je

zanje res znak velikih sil in leto odrešenja iz turškega jarma in početek boljšega življenja. Mi čutimo ž njimi, s svojimi jugoslovanskimi brati, in se ž njimi veselimo kakor da bi sami vse to doživeli....

Pozabiti pa ne smemo, kaj je naše jugoslovanske brate držalo pri njih boju s Turki po koncu, kaj jih je vsposobljalo, da so kljubovali vsem silam nasprotnikov in vsem silam narave v obliki vremenskih nezdov in težkih potov. Ni bila samo vroča želja, moč Turka zdrobiti, ni bila samo ljubezen do domovine in do tlačanih bratov, liubezen do svobode, ampak bila je tudi sila sv. križa, sila krščanske zavesti, ki jim je govorila, da je započeti boj po božji volji, da Bog hoče, da se turška moč zdrobi in da križ spet zavladava povsod. — Ta, ta krščanska zavest je dajala moči fantom, možem in starcem, da so s cvetjem odičeni in pojoč hiteli v boje, da so v bojih radostno zrlji smrti v obraz, padali, umirali in — zmagovali! Koliko neizmernih sil je svet zagledal v jugoslovanskih junakih na Balkanu! S strahom in grozo so nasprotniki Slovanov to ugotavljali, mi pa z nepopisnim navdušenjem. Ni nam sojeno umreti. Ta vsklik nam je prikipeł iz srca! Tudi nam morajo prispeti boljši dnevi s solncem zlate svobode.

Pogled na naš jugoslovanske brate in na evharistični kongres na Dunaj nam pravi, po kaki poti nam je hoditi, da pridemo i mi Slovenci kot narod do boljšega življenja. Versko krepostno življenje moramo negovati, ie moremo krepčati ob Evharistiji ter hkratu po Božji volji delati za vsestransko blagostanje in silno probuio narodne samozavesti med Slovenci; to je, kar nas uči leto 1912, ki je res za nas Slovence in Jugoslovane sploh znak velikih sil!

Po svetu.

Mirovna pogajanja v Londonu ne gredo nič kaj naprej. Vedno se je bati, da se boji pred Carigradom zopet začno. Balkanski zavezniki zahtevajo, da Turki odstopijo vse ozemlje zahodno od črte med Midijo in Rodostom. Z drugimi besedami skoro vso evropsko Turčijo, izvzemši Carigrada in nekaj malega ozemlja. Dalje zahtevajo, da odstopi Turčija otoke v Egejskem morju ter Kreto, ki je pa že itak Turki nimajo več. Turki se posebno upirajo, da bi predali Odrin. Turki hočejo pogajanja zavleči, zavezniki silijo v rešitev. Da so Bolgarin Srbi že pripravljeni na nadaljevanje vojne, sledi iz tega, ker Srbi svoje čete pošiljajo pred Carigrad. — Obenem se vrži v Londonu posvetovanje poslanikov glede **Albanije**. Niso si še na jasnem, kolika bo Albanija. Toliko je gotovo, da Srbi dobe železnico do morja in trgovsko pristanišče, ki pa ne sme postati bojna tuka. — To je sad **sporazuma med Srbijo in Avstrijo**. Vsled tega sporazuma je za sedaj tudi odstranjena pri nas vojna nevarnost. Hvala Bogu! Žrtev tega sporazuma pa je najbrže hrvaški tiran **Ovaj**,

ki je že šel na dopust, s katerega se najbrže več ne vrne. Nekaj pa je k cuvajevemu padcu pripomogla tudi **obstrukcija slovenskih poslancev** v državnem zboru, pred katero so se nemški poslanci morali ukloniti, ker je niso mogli poraziti. Sedaj po počitnicah začno naši poslanci nov boj **radi laške univerze**. Stranke večine hočejo laško univerzo v Trstu. Slovenci pa smo mnenja: Dokler ne bo naše univerze, tudi nobene druge več ne bo! In če se že ustanovi laška univerza, ne sme stati v Trstu, ampak na Tridentinskem. — **Italijani v Tripolisu** sedaj po sklenjenem miru niso nič boljši ko so bili prej. Arabci se Italijanom silno upirajo z orožjem. Poročajo tudi, da so vsi arabski rodovi v severni Afriki sklenili zvezo, da se bodo borili do skrajnosti proti Francozom v Maroku in proti Lahom v Tripolisu. — **Francija** ima namreč po svetu mnogo kolonij. Ena taka kolonija je Maroko v severni Afriki. Pa tudi v Aziji jih ima. V teh kolonijah je Francija pokroviteljica katoliške cerkve, katero doma preganja. Sedaj hoče Francija dobiti od Turčije še Sirijo v Mali Aziji. Tako bi se začela deliti že Turčija v Mali Aziji. Sicer pa vsa znamenja kažejo, da se **francoskim katoličanom** obetajo boljši časi. Sedaj že brezverci pišejo, da je škoda lepih francoskih cerkva, ki so jih morali katoličani pustiti državi za gledišča in magazine. Francozi prihajajo k pameti. — **Anglija** ima mnogo kolonij po vsem svetu. Največja je cesarstvo Indija, kjer vlada angleški podkralj. Toda te dni je bila na podkralja v Kalkuti vržena bomba. Poročilo se glasi: Ko je indski podkralj lord **Hardinge** na slonu s sijajnim spremstvom iz Kalkute jezdil v novo prestolnico indskega cesarstva **Delhi**, je nek atentator s strehe neke hiše vrgel na podkraljevega slona bombo. En podkraljev sluga je bil ubit, podkralj ranjen na rami, njegova soproga pa je ostala nepoškodovana. Angleško gospodarstvo v Indiji ni priljubljeno. — Iz domače politike bi bilo omeniti, da je **dunajski župan** Neumayer moral odstopiti. Prav je, da je odstopil. Bil je hud sovražnik Slovanov. Na njegovo mesto je izvoljen dr. Weiskirchner, bivši minister.

Zanimivosti z Balkana.

Kako Srbi obiskujejo svoje sinove-vojake.

Ko so minuli veliki boji, se je med srbskimi vojaki začelo oglašati domotožje. Ker so čete vedno hitele naprej, so pisma od doma prihajala vedno prepobno, in ker kljub strogim odredbam pošta sploh ni mogla redno poslovati, so bili vojaki na bojišču in domači skoro brez vsake vesti. Hrepenenje in skrb je bila na obeh straneh vedno večja. Tedaj pa so se odločili starci po vaseh, da gredo do svojih na bojišču, da jih vidijo in jim prineso pozdrave od doma, obenem pa da vidijo tudi novo Srbijo in Kosovo. Noč in dan potujejo ti možje — včasih tudi žene — bodisi peš, bodisi z vozom skozi nove kraje: Kosovo,

Skoplje, Veles, Prilep, Bitolj, Prizren itd. Da, nekateri so prišli celo noter v Drač! Treba jim je skozi najbolj razvpite arnavtske pokrajine, potujejo pa brez vsakega orožja, le potna palica jih spremlja. Vsak nese s sabo kruh in druge domače jestvine, da z njimi postreže sinu, vnuku ali drugemu sorodniku in znanцу. Sicer se vse to na dolgem potu večinoma pokvari, a pokazati hoče vsaj, da se doma na junaške borbe ni pozabilo. Med potoma se seznanjajo s prebivalstvom v novih krajih in vprašujejo za pot. Prebivalstvo jih vseskozi lepo sprejema in kaže smer, v kateri so šle srbske čete; sklepajo se prijateljske zveze. Ko pride takle potnik na cilj, tedaj ga obsujejo vojaki, vprašujejo po domačih; on jim pa pripoveduje o domu in polju in jim sporoča pozdrave. Včasih cela vas pošlje po enega sela do domačih fantov na bojišču. Ko se o vsem lepo pogovore in naroče pozdrave, tedaj se sel po istem dolgem potu zopet vrne domu; zadovoljen je sam, da je videl svoje domače ali sovaščane, zadovoljni in pomirjeni so pa tudi vojaki, ker so videli svojega človeka in čuli o domu.

Kako umira Črnogorec?

Črnogorec je junak, kar ga je. Smrti zre mirno v oči. In to ne le v boju, ampak tudi, če je obsojen na smrt. Tudi kot obsojenec hoče umreti kot junak. Črnogorec pred smrtjo noče piti opojnih pijač, ker to se junaku ne spodobi. Obraz mu mora biti veder.

Na morišču obsojencu ne zavežejo oči ne rok, marveč stoji popolnoma svoboden; mnogi si celo še sam prsi razgali, da ga kroglja tem lažje pogodi. Zgodí se celo, da na smrt obsojeni častnik sam proti sebi poveljuje ogenj.

Tako se je zgodilo v zadnji črnogorsko-turški vojni. Sklenjeno je bilo premirje in kralj je dal besedo, da istega noben Črnogorec ne bo kršil; obenem je izšel proglas, da bo vsak, kdor bi začasa premirja napadel Turka, kaznovan s smrtjo. Nekega dne sta na Skaderskem jezeru v malem čolnu sede lovila ribe dva Črnogorca, nedaleč proč pa v drugem čolnu dva Turka. Črnogorca sta bila poveljnik in barjaktar bataljona; prvemu je pred par dnevi neki Turak ubil sina. Poveljnik tega Turka in poznal osebno, pač je pa vedel za njegovo ime in prisegel mu je maščevanje naj ga najde kjerkoli.

Čolna sta prišla drug drugemu čisto blizo in ker je vladalo premirje, so se začeli prijazno pogovarjati. Tekom pogovora si povedo tudi svoja imena: Črnogorec je imel pred sabo ubijalca svojega sina.

»Ali nisi te dni na tem in tem mestu ubil mladega Črnogorca?« vpraša poveljnik Turka.

»Da, sem,« odgovori ta, ne da bi slutil, da ima pred sabo fantovega očeta; »tako je bilo sojeno in če bi ne bil jaz nje-ga, bi bil on mene.«

»Jaz sem njegov oče!« odvrne Črnogorec ter se dvigne v čolnu in istotako njegov spremljevalec. Turka sta vedela, kaj to pomeni in sta tudi vstala. Čolna trčita skupaj in četvorica se v divjem obupnem boju spoprime z rokami — maščeva-

nje je namreč tem popolnejše, ako svoje-ga nasprotnika z golima rokama zmagaš. Po kratkem boju sta Turka ležala na dnu jezera. Toda boj so opazile ženske z brega, ki so začele kričati, nakar je prišlo še več ljudi, tako da se stvar ni dala več prikriti. Zvedel je zanjo tudi kralj, ki je moral — dasi s težkim srcem — podpisati smrtno obsodbo.

Ko se je imela izvršiti smrtna kazen, je častnik prosil, da bi smel sam poveljevati oddelku vojakov, ki so ga peljali na morišče. Prošnja se mu je uslišala. Prišedši na morišče se je z vojaki poljubil in objel, in jih prosil, naj dobro merijo, da se ne bo mučil. Nato je poveljeval ogenj in se v naslednjem trenutku zgrudil mrtev — vojaki so svojemu poveljniku izpolnili željo in dobro merili.

Srbija, katoličani in Slovenci.

»Slovenec« poroča naslednjo zanimivo vest: Od najmerodajnejše srbske strani se zagotavlja, da bodo katoliški duhovniki v Srbiji imeli še večje pravice nego pravoslavni, ker bo katoliške duhovnike plačevala država, dočim pravoslavne plačuje občine. V Prizrenu bo katoliško sementišče. Na tem zavodu bodo nastavljeni Slovenci in Dubrovčani. Slovenci in Dubrovčani bodo imeli v rokah upravo tega odličnega katoliškega zavoda v Srbiji. Podrobnosti o tem bomo pravočasno poročali. —

Boji pred Skadrom .

Skader je trd oreh za Črnogorce. — Poročila pravijo celo, da Turki mečejo Črnogorce nazaj. Kakor posnamemo iz nekaterih poročil, stoje pred Skadrom tudi močni srbski oddelki. Turški poveljnik v Skadru se za premirje nič ne zmeni ter venomer napada Črnogorce. Pri izpadih Srbi in Črnogorci hudo trpe. Pret. dni so Turki zopet napadli srbske postojanke. — Ker Srbi vsled premirja brez skrbi niso bili pripravljani, so jih Turki mnogo pobili, a tudi Turki so nato izgubili mnogo mož. Ko so Srbi Turke vreli nazaj, je bilo bojišče čez in čez pokrito s turškimi mrličji. — Nemški listi poročajo, da je pri Skadru 300 Srbov zašlo v močvirje, kjer so jih Turki zajeli.

Boji med Turki in Grki.

Turki poročajo, da so nabili Grke pri Janini in da so na morju potopili 3 grške bojne ladje. Grki pa poročajo, da Janino brani 25.000 Turkov, ki se izborna branijo ter da imajo Grki velike težave. Turške napade so Grki 3krat odbili. Grki so zavzeli kraj Korico v Epiru. — Na otoku Mitilene se je Grkom udalo 1700 Turkov. — Pri Janini je bil baje ubit turški poveljnik Džavid-paša, ki je prispel od Bitolja z ostanki razbite bitoljske armade.

Treznost med Srbi in Bolgari.

Ljubljanski zdravnik dr. Rus je med vojno bil na Bolgarskem, kjer je pomagal ranjencem. Ta opisuje bolgarsko in srbsko treznost tako-le: Nekaj posebnega je pri Bolgarih treznost. Sploh pri Srbih in Bolgarih ni pijančevanja. V Belgradu se je zgodil slučaj, da se je neki vojak opil. Ko

so ga gnali vojaki po ulici v vojašnico, so ljudje pljuvali pred njim in se zgražali nad tem, da se srbski vojak tako izpozabi. — Treznost je ena najlepših lastnosti Srbov in Bolgarov — in lahko rečemo, da je ta treznost mnogo pripomogla njihovim velikim uspehom.

V celj bolnici nismo imeli niti kapljice vina ali kake druge opojne pijače; bila bi tudi popolnoma odveč, ker bi bolgarski vojak vžival alkohol kvečjemu za — kazen!

Tudi na bojišču niso vojaki dobili nikakih opojnih pijač. Zato so bili tako vztrajni in so dolgo vzdržali največje napore. Iz tega se vidi, kako je napačno naše mnenje, ko mislimo, da se moramo za vsako večje delo navdušiti z alkoholom in da moremo le v vinu najti poguma za boj. Alkohol lahko človeka trenutno navduši — resnici ga pa telesno oslabi in mu vzame vztrajnost in krepkost.

Tako telo, navajeno na preprosto hrano in neoslabljeno vsled alkohola, more prenesti sve one napore — ki so jih prestali bolgarski vojak. Tak zdrav narod, kakor je bolgarski — ima tudi krepke sinove, naši ranienci so bili močnih postav, žilavi in utrjeni — nikjer nikake mehkužnosti.

Balkanske vdove.

Mnogo črnih robcev bo videti po končani vojski na glavah balkanskih žen. To je znak vdov. Vdova ima na Balkanu še posebno nevesel položaj. Za možem mora žalovati celih 40 dni; črno krilo pa mora nositi eno leto. V tem letu ne sme med žene-predice, ne sme z drugimi vred veselo hoditi na trg, ne na ples. Pravico ima še naprej ostati v moževi hiši, ali pravzaprav je to njena dolžnost. Ako pa gre od hiše umrlega moža, ne sme vzeti s sabo ničesar razun svoje dote. V slučaju, da se vdrugeč omoži, mora pustiti vse darove katere ji je bil dal prvi mož. Ali v občje je druga možnost — sramota. — Usoda balkanskih vdov je izražena v srbski prislovcici: Vdova je uboga.

LISTEK.

Ob zatonu polumeseca.

(To zanimivo zgodovinsko črtico je priobčil v prvi letošnji številki »Dom in Svet« naš veleučeni zgodovinar g. dr. Jos. Gruden. Pri tej priliki toplo priporočamo »Dom in Svet«.)

Zgodovinski spomini. — Spisal dr. Josip Gruden.

Angelj miru se je spustil na okrvavljene balkanske dobrave, razprostrl je roke nad borečimi se četami, ustavil gromenje topov in obrisal krvave srage trudnih boriteljev, ki so v trumah obležali na bojnem polju. Polumesec klone v zaton... Zmagoslavni prapori balkanskih zaveznikov stoji na tesni zemeljski ožini, ki loči Črno morje od Marmarskega zaliva in kjer se na koncu kopne zemlje v bajnolepi legi razprostira glavno mesto Turčije, starodavni Carigrad. Prav tam, med Selimbrijo in Derkosom, so l. 512. bizantinski ce-

sarji v strahu pred navali Slovencev postavili »Dolgo zidovje«, da si zavarujejo svoje stolno mesto. Toda silnih napadov Jugoslovanov, ki so takrat drli preko Donave v Tracijo in Macedonijo, te utrdbe niso mogle vzdržati. Tje do carigrajskih mestnih vrat so se raztezali njihovi vojni pohodi. Že je prestrašeni cesar Justinijan ukazal spraviti iz mesta vse dragocneosti, da ne padejo barbarom v roke, že je obožil vse ljudstvo k obupnemu zadnjemu odporu, ker je mislil, da grozi bizantinski državi na Balkanu popoln pogin. — In tam, kjer so pred 1350 leti stali slovanski rodovi in s pestjo bili po utrjenih carigrajskih vratih, tam stoje danes njihovi pozni potomci, pripravljeni, da preko zadnjega utrjenega pasu prodro v turško stolno mesto.

Turško gospodstvo v Evropi se nagiblje h koncu. Morda je le še vprašanje nekaterih desetletij ali celo le nekaterih let, da izgine polumesec tudi s tiste ozke zemeljske ožine, kjer je sedaj našel svoje zadnje zavetje. Ž njim bode izginila zadnja sled petstoletne turške vlade, ki ostane v povestici Jugoslovanov zapisana s krvavimi črkami. Kaj čuda, ako ob teh svetovnih dogodkih živo zazveni tudi struna v duši slovenskega ljudstva in če se ob zadnjem velikem boju Jugoslovanov z Osmani spominja svojih lastnih stoletnih bojev, ki jih je moralo izvojevati s kletim sovražnikom krščanskega imena. Kakor sedaj ob Vardarju in Marici, tako so se pred 450 leti in pozneje bili krvavi boji ob Savi in Dravi, kjer so Slovenci vzajemno s Hrvati branili krščansko kulturo zapadne Evrope pred turškim nasilstvom. Ti časi so bili junaška doba našega naroda. Tedaj se je razvilo njegovo viteško mišljenje, dvignila njegova samozavest in vzlic bridkim izkušnjam ga je prešinila neukročena odporna sila. Zato je ta doba podala narodnim pesmim in pripovedkam največ snovi in se najbolj vtisnila ljudskemu spominu.

*
*
*

Bilo je v temni noči l. 1353. Ob Dardanelah, kjer se sedaj vrste utrjeni turški forti in grozeče cevi velikih topov zabranjujejo tujim ladjam prevoz, so stali takrat bizantinski gradovi, letovišča odlične gospode, in skoz njihova razsvetljena okna so padali prameni žarkov na mirno morskogladino. Sredi nočne tišine je vesljalo osemdeset mož na plavu iz okornih hloedov, zvezanih z jermeni iz volovskih kož, proti evropskemu obrežju. Bili so vojaki sultana Sulejmana, ki jih je poslal, da ponoči napadejo utrjen grad Tzymbe (sedaj Čini ali Džemenlik), poldrugo uro nad Galipolijem. Neopažena je pristala četa na bregu blizu gradu. V hipu so splezale temne postave čez visoko obzidje, prestrašene stražarji deloma pobile, deloma ujele. Po kratkem boju je bila trdnjavica v njihovih oblastih. Rva turška postojanka na evropskih tleh je bila dobljena.

Turki so nastavili na svoji novi posesti močno posadko 3000 vojakov, z njo obvladali važno morskogladino in pričeli vedno bolj razširjati svojo oblast. Kmalu jim je padlo v roke cvetoče trgovsko me-

sto Galipoli, »ključ Carigrada in vse Evrope«, zavzeli so Ipsalo, Rodosto, Demotiko, Čorlu. Leta 1363. se je izvojevala bitka z Grki pred Odrinom (Adrianopol) in znamenito mesto je prišlo v turško oblast. Bolgarski car Ivan Sišman III. se je moral ukloniti sultanu Muratu I. in postati njegov vazal. V poročtu svoje zvestobe mu je dal svojo sestro za ženo. Še danes proslavlja bolgarska narodna pesem Marulijo, lepo Bolgarko, ki si je kot turška carica izvolila, da ostane kristjana, dasiravno ji je sultan ponudil posebno džamijo, vso napolnjeno s srebrnimi svečniki, ako se poturči.

Balkanski narodi so se zavedli velike nevarnosti, ki jim preti. Tudi takrat so sklenili neko balkansko zvezo, v kateri bili Srbi, Bolgari, Rumunci in Albanci. Izprva se jim je posrečilo doseči nekaj uspehov, toda nesloga jih je hitro zopet razdružila. Po hudem porazu na Kosovem polju, na Vidov dan (15. junija) leta 1389., je bila usoda Jugoslovanov za pet stoletij odločena.

Zdaj so posegle vmes »velevlasti«. Na prošnjo rumunskega vojvoda Mirča in grškega cesarja Emanuela se je ogrski kralj in nemški cesar Sigismund I. 1396. dvignil na veliko bojno torišče proti Turkom. Nič manj ni nameraval, kakor da zapodi neljube goste nazaj v Azijo. Delale so se velike priprave. Sigismund je iskal pomoči pri Nemcih, Francozih in Burgundcih, ki so mu poslali močne čete na pomoč. Papež Bonifacij IX. je po avstrijskih deželah, po Tirolskem in Solnograškem ukazal oznanjevati križarsko vojsko. Celo Angleži so prišli s tisoč možmi. Bojna sreča je bila izprva Sigismundu mila. — Mesto Vidin v Bolgariji je bilo z naskokom zavzeto in tamošnja turška posadka ujeta. Toda pri Nikopolju zadene križarsko vojsko usodni udarec. Sam sultan Bajazet je s 100.000 vojniki prihitel na bojno polje, da se meri z mogočnim nemškim cesarjem.

Tu so stali Slovenci prvokrat Turkom nasproti.

Grof Herman II. Celjski je vodil slovenske križarje iz Spodnje Štajerske in Kranjske, ki so z Bavarci vred tvorili središče krščanske vojske. V prvo bojno vrsto so stonili francoski vitezi, na desnem krilu je stal ban Štefan Lackovič, na levem vojvoda Mirča z Rumuni.

Toda kaj je premoglo težko krščansko viteštvo proti lahki turški konjici? Kakor železen zid so stali Francozi, kakor klin se zarili v sovražne vrste. Turški konjiki pa so jih obletavali z vseh strani, jih napadali pa se zopet umikali. Le prehitro je bilo viteštvo v težkih železnih oklepih utrujeno in ko se je sultan Bajazet sam s svojimi janičariji nanje navalil, je bil zid predrt, porušen. Ko so videli bojovníki na obeh krilih, kako so konji francoskih vitezov brez izedecev tekali po bojnem polju, so se začeli tudi sami umikati. Le središče vojske je hrabro vztrajalo in pričelo s Turki obupen boj. Zmaga bi se bila nagnila na krščansko stran da ni prihitel sultanov vazal srbski knez Štefan Lazarevič, in se vrgel na utrujene Sigismundove čete. Se-

daj je bil vsak daljni odpor zaman. Pod okriljem slovenskih in bavarskih čet, ki jih je vodil celjski grof Herman, se je umaknil cesar Sigismund proti Donavi, kjer ga je čakalo nekaj ladij. Tu je našel rešilno zavetje hkrati z ostrogonskim nadškofom Ivanom Kanižajem, grofom Hermanom, banom Nikolajem Gorjanskim in nekaterimi drugimi magnati. Toda le en del razbite vojske se je mogel rešiti na brodovje, vse drugo so deloma pogoltnili valovi reke Donave, deloma pa ujeli Turki. Bajazet je hotel zdaj hudo kaznovati drzne glavre, ki so ga vznemirjali v njegovi posesti. Kakor veli sporočilo, se je že na bojišču zaklel, da si hoče osvojiti Budimpešto, ukloniti Nemčijo in Italijo in da mora njegov konj zobati oves z altarja sv. Petra v Rimu. Kakor povodenj so se razlile njegove čete čez Hrvaško, jugozapadno Ogrsko in Štajersko.

Takrat so slovenske dežele prvokrat občutile turško divjost.

(Dalje prih.)

Bovški Luka

(poje pesem.)

Mojca ta stara kajviš¹⁾ mi jih prau, deb cajtnge kupu, deb »Novi Čas« brau.

Glih tuška²⁾ je spek jamrala de slava nem gre k se rihtet ne znamo koj »Novi Čas« će.

Pr starem, je dela je blu use drgač dons cajtnge vere že usaki berač.

Čeb cajtnge kupu b' tujnih mogu brat kaj jartam je treba n koštrunem dajat

Kok s kozem se dela šet³⁾ kej se naprau de dobro ti cera in gmera živau.

Tam ščin, ščin⁴⁾ use prav i kej moreš storit dni treba, štrof' plačet anše tu kajho⁵⁾ ti it.

Pošluš Luka Mojco pošluš zej ne glas še dans piš u Gorico naroč' si »Nov' Čas«.

Žrbado⁶⁾, prav, skuhem n klobase zalon pošied⁷⁾ no fajn plento na vrh sardelon!

In čompe⁸⁾ in zejle ješpren in pa bob kaj viš jih zabelm d' poidjo same pod zob.

In živu boš kabi⁹⁾ boš živu koj grof le Novi Čas kupi prištošnu odpri knof!

En cajt sm poslušu
ji antvert dajau
pošied sm pogruntu
in Mojei se udau.

Srpota, srpine
Sm djau biu ne glas
če tejšna je rajtnga
pa uzamem Nov' Čas

Tu aržet sm segnu
tri kronce uen uzeu
pa nč me ne greua
sm usegljih beseu.

N pa flisno ga brat čem
vte vidli ta hec
de ukratkem prebiral
ga vsi vja tu Bec.

Luka.

1) toliko, 2) poprej, 3) kakor nemški astn, 4) popolnoma, 5) zapor, Bovčani morajo plačevati namreč zelo veliko kozjih kazni ali pa so zaprti, 6) kislja repa s krompirjem in fižolom, 7) potem 8) krompir, 9) seveda, kajpa.

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Bilje. Vabilo k veselici katero priredi Kat. slov. društvo v Beljah v nedeljo dne 29 decembra ob 3. uri pop. v dvorani pri Solerju.

Na usporedu je petje, deklamacija in igra v dveh dejanjih. K obilni udeležbi vjudno vabi Odbor.

Fojana. Telovadni odsek „Orla“ Fojani ima v nedeljo 29. decembra po blagoslovu svoj redni občni zbor z vspešnim kakor je v navadi. Bratje Orli, storite svojo sveto dolžnost! Pridite vsi!

Odbor.

Kred. Na novoletni dan se vrši občni zbor našega društva. Na to sledi veselica s sledeči sporedom:

1. Novoletni govor, 2. Jos. Paljaruzzi: Rada — deklamacija, 3. Ant. Aškerc: Attila in slov. kraljica — deklamacija, 4. Sim. Gregorčič: Oljki, 5. Fr. Ločniškar: Sanjavi Janko, Mladninska burka v enem dejanju, 6. * Zgubljena stava. Šaljiv prizor, 7. Šaljivo srečkanje. Pričakujemo obilo udeležbe — ker dosedaj se ni še nihče kesal, ki se je vdeležil naših prireditev.

Odbor.

Naša mladina.

Bratom „Orlom“.

Novo leto trka na duri, bratje Orli! S kakšnimi čustvi ga pozdravljamo mi primorski Orli? S kakšnimi čustvi se poslavljam od starega leta? Ali smo izpolnili svojo dolžnost, ki nam jo nalaga Orlovska misija in — orlovska zastava? — Mnogo odsekov je bilo delavnih in živahnih, mnogo Orlov je žrtvovalo čas in denar za napredek in prospeh naše organizacije, marsikateri odsek ni vršil svoje naloge, marsikateri Orel ni bil dovolj vnet za rast in procvit orlovske misli.

Novo leto trka na duri, bratje Orli! Z novim letom naj pride bojni duh na naše krščanske, slovenske in demokratične ideale tudi v one odseke, v katerih v starem letu ni vladal. Novo leto naj prinese navdušenja in ognja zopet onim Orlom, pri katerih je morda hotel zaspati, naj prinese navdušenja za pošteno katoliško življenje, za treznost in varčnost in za pravo izobrazbo!

Bratje Orli! Naša organizacija je mlada. In mlad človek, mlad fant je poln ognja, čuti v sebi silo in moč, da bi prevrnil svet. In mlada mora ostati ta lepa organizacija Orlovske misli. Zato pa, delajmo za njo z vsemi močmi! V delu je moč, v delu je veselje. Čitajmo »Mladost«, da ostanemo mladi in čili in čvrsti Orli, čitajmo in širimo jo! Čitajmo »Novi Čas« in skrbimo, da bo plamen navdušenja in katoliške samozavesti in domovinske ljubezni, ki jo je vsekar gojil ta časopis, vedno bolj plapolal po primorski deželi! Ne samo čitajmo, tudi širimo »Novi Čas«, glasilo naših organizacij!

Novo leto trka na duri, bratje Orli! V novem letu na vstrajno in pogumno delo!

Predsedstvo »Primorske Podzveze Orlov«.

Vsi telovadni odseki in okražja »Orla« naj prirede svoje občne zборе do srede februarja 1913, ker se vrši konec februarja občni zbor Podzveze Orlov za Primorsko.

Odbor.

Delavski vestnik.

Vrtojba. Skupina J. S. Z. v Vrtojbi ima v nedeljo 29. t. m. po blagoslovu v prostorih g.e. Draščekove svoj redni občni zbor združen s predavanjem o socialnem zavarovanju. Opozarjajo se na to člani in tisti, ki želijo pristopiti k skupini.

„Slovenska Straža“.

Sv. Križ pri Trstu. Za Božičnico so nadalje podarili: Slovenska Straža v Ljubljani 50 K; Fran Škapin, Trst nabral 16 K; Hranilnica-posojilnica in pogrebno društvo v Sv. Križu po 10 K; Ljudska posojilnica v Trstu 5 K; Dragotin Stare in Franc Košuta po 4 K; čč. gg. Jos. Novak in Josip Kaučič po 3 K; Jernej Košuta 3 K; Jos. Košuta, Antonija Gustin, Štefan Stanič po 2 K; Ivan Košuta št. 296 in Ivan Košuta št. 49 po 1 K 40 vin.; Franc Košuta in N. N. po 1 K 20 vin. Mar. Sedmak, Kristjan Košuta in Karl Košuta po 1 K; N. N. 40 vin.; Zadnjič izkazanih 111 K 50 vin. Skupni znesek vseh darov v denarju: **234 K 10 vin.** Razen tega smo prejeli nekaj darov v blagu. Bog povrni vsem dobrotnikom!

Proti pijančevanju.

Na III slovenski protialkoholni kongres!

Lep vspeh ima ta velevažni shod! Iskreno vabimo nanj vse, ki so dobre volje! Udeležila se bodo shoda tudi vezna oblastva. Povabljeni so in je upati, da se bodo udeležili po svojih zastopnikih: knezoškofijski ordinarijat, deželna vlada, deželni odbor, deželna sodnija, mestni magistrat, deželni šolski svet. Deželni odbor kranjski je iz lastne inicijative povabil vsa slovenska županstva, naj se udeleže po enem ali več zastopnikih, deželni šolski svet, učiteljstvo, škofijstvo duhovščino; društvo zdravnikov je povabilo vse svoje člane in vse sloven. zdravnike sploh. Povabljeni so tudi gospodje državni in deželni poslanci. Deželni odbor goriški bo poslal svojega zastopnika. Povabljeni so dalje preč. škofijski ordinarijati

lavantinski, krški, goriški in tržaški; pooblašena vsa okrajna glavarstva in sodišča po Slovenskem. Od hrvaških protialkoholnih organizacij bo zastopana katoliška struja in splošna. Morda pride tudi zastopnik avstrijske centralne protialkoholne zveze z Dunaja. — Tukaj povabimo poleg vseh drugih še posebe **vsa naša društva**, ki imajo poklic delati za ljudsko prosveto in dosledno tudi za treznost, brez katere ni izobrazbe in napredka, naj pošljejo vsaj po enega, ljubljanska ter Ljubljani in železnicam bližnja pa po več zastopnikov. Tem potom prosimo še enkrat vse prijatelje treznostnega gibanja, naj opozore, povabijo in poagitirajo v svojih krogih za udeležbo. Posebno pa še enkrat povabimo **goriško Slovence** naj pridejo, da se tukaj zasnujejo že davno zaželjene in nujno potrebne pokrajinske centrale. — Od srca pozdravljamo ta kongres in prosimo Boga blagoslova temu prevažnemu prizadevanju v dušni in telesni blagor našega ljudstva!

Darovi

III. Seznam darovateljev za naša vrle vojake vojske in vojne mornarice.

1. Zbirka Baronice Marije Bianchi v Rubijah: D. F. T. 100 K; Ivan Velcich 12 K; Št. 57 5 K; zavod de Notre Dame 2 K; Sofija Gallè 5 K; Antonija pl. Leaitgeb 10 K; Eva Pich 2 K; N. N. 3 K; grofica Lujiza Strassoldo 10 K; Anina Pajer 5 K. — 2. Došlo tukajšnjemu okrajnemu glavarstvu: Občina Podgora 40 K; dr. Anton Gregorčič 30 K; Roza Mungherli 5 K; dr. Ramb. Milocco 1 K; Alojz Dalla Rosa 6 K; Ing. Hupport 1 K; Ing. Alfred Singer 5 K; Ing. F. Pazdera 2 K; Josip Zaeh 1 K; Clauss 1 K; odbor ženske podružnice društva »Schulverein« 30 K; Avgust Gratzl 3 K; Anton Jaconcig 5 K; dr. Anton de Fabris 5 K; Ivan Pirjevec 4 K; Marij Fonzari 3 K; Josip Caucig 3 K; Rudolf Zarli 3 K; Ivan Simčič 2 K; Franc Zbona 2 K; Hugo Collobig 2 K; Josip Musič 2 K; Kazimir Terpin 2 K; Julijan Zorn 2 K; Leonhard Gozzi 2 K; Josip Geotti 1 K; Franc Marostica 1 K; O. N. N 1 K; Karl Zorzi 50 vin. Skupaj 318,50. aGlom prejšnjih izkazov 332,90. Skupaj 658,40.

III. Seznam darovateljev v korist naših vojakov na meji in naše vojne mornarice. Alojzija vdova Pich 20 K, Direkcija drž. gimnazija 5 K, dr. I. Bežjak 3 K, Dr. Franc Čadež 1 K, J. Cimmerman 1 K, Adalbert Czihak 1 K, dr. E. Dolinšek 1 K, Alojz Fogar 3 K, Bruno Grignaschi 1 K, dr. L. Hornung 2 K, Andrej Ipavec 2 K, Vratoslav Khaib 2 K, dr. Ervin Klein 1 K, Martin Mastnak 1 K, dr. Josip Müllner 3 K, Artur Naglig 2 K, Marij Udina 2 K, dr. Karl Oswald 3 K, Josip Zanei 1 K, Josip Peschek 2 K, Alojz Pfeifauf 2 K, dr. Karl Pirjevec 2 K, dr. Jurij Pitacco 2 K, Franc Povšič 1 K, Karl Prijatelj 1 K, dr. pl. Rittlen 2 K, dr. vitez pl. Schubert 2 K, dr. Eugen Simzig 2 K, Ivan Steblownik 1 K, Alojz Stockamair 2 K, dr. Peter Šorli 2 K, Ivan Tabaj 2 K, dr. L. Tretter 2 K, Emil Turus 2 K, Franz Zimmermann 2 K, Občina Prvačina 30 K, Josip Pavia 20 K, Prok. Rudolf Roth 10 K, Prok. Ivan Kuralt 2 K, E. Richetti 1 K, F. Nimotti 1 K, G. Michlstäd-

ter 1 K, M. Schmarda 1 K, G. Torelli 1 K, M. Fogar 2 K, E. Delchin 1 K, C. Dietz 1 K, G. Malnig 1 K, V. baron Formentini 1 K, Ludvik Barze 5 K, Franc Planiscig 1 K, Franc Gregorič 1 K, Avgust Goldnerkreuz 1 K, Marij Louvier 1 K, Josip Grusovin 30 vin., Josip Bilicsich 1 K, Leonhard Poll 1 K, Alojz Bresausig 1 K, Ernest Vuinovich 1 K, Anton Pelicon 1 K, Karol Graeser 2 K, Franc Papst 1 K, Alojz Ussai 1 K, Edvard Dernarte 1 K, Alojz Illicher 1 K, Aleksander Aviani 1 K, Jakob Doles 20 vin., Franc nanut 20 vin., Josip Klayčič 1 K, Artur Bellingher 20 vin., Anton Resčič 20 vin., Martin Gostiša 1 K, Fanny Braunitzer 5 K, Albert Castellani 1 K, Franc Brezgar 40 vin., Josip Coss 2 K, Jakob Macarol 1 K, Josip Bressan 1 K, Josip Pipan 1.20 K, Gašpar Orzan 1 K, Ivan Bastiančič 1 K, Anton Blazič 1 K, Anton Marusič 40 vin., Anton Abramič 50 vin., Anton Persoglia 1 K, Ana Kraus 1 K, Anton Ličen 40 vin., Josef Collorig 1 K, Herman Canetti 1 K, Lujiza Rutter 1 K, Franc Brisko 60 vin., Ivan Novak 1 K, Anton Ličen 40 vin., Anton Brisko 1 K, Mihael Mozetič 2 K, Olga Lemut 60 vin., G. Bombig, župan 20 K, Nabrano od g. župana Bombig-a 22 K, A. Vierthaler 10 K, E. Jordan 2 K, Segalla 2 K, Kraševac 1 K, I. A. Deutscmann 2 K, Hafner 2 K, Viktor Rubini 2 K, Andrej barorlov 5 K, Batič Fr., Sv. Križ-Cesta 2 K, ron Winkler 20 K, Viktor Slop pl. Cadenberg vladni svetnik, c. kr. ravnatelj 5 K, dr. Hil, Zorn 4 K, F. Seidl 2 K, Al. Gironelli 2 K, I. Zupančič 2 K, I. Košnik 2 K, L. Stöllinger 2 K, O. Sigmund 2 K, dr. N. Papež 2 K, M. Kurschen 2 K, dr. I. Furlani 2 K, O. Wochanka 2 K, dr. A. Depiny 2 K, R. Nachtigall 2 K, dr. I. Gregorin 2 K, L. Pruša 2 K, A. Verbich 2 K, Fr. Ferjan 1 K, dr. Kotnik 1 K, K. Thöner 1 K, I. Cossar 1 K.

Za Rdeči križ jugoslovanskih držav je došlo: Pavšič Ivan, Ravnica 1 K, Božič Ivan Sv. Lucija 1 K, Ušaj Josip, kurat, Banjšice, zbirka 54.54 K, Prešeren Blaž, Kronberg 2 K, Zupanstvo Biljana, zbirka K 71.20, Občinarji Grgar, zbirka K 4.40, Leban Fr. nadučitelj, Trnovo nabral 1 K, Katarina Strosar, Trnovo 1 K, Gruden Anton, Trnovo 1 K, Drugi Trnovci zložili K 2.90, Grilanc Josip, žup., Nemški Rut, zbirka K 47.80, Černigoj Karl, Sv. Križ-Cesta 2 K, Krtelj Anton, Sv. Križ-Cesta 2 K, Zupanstvo Štjak, zbirka K 166.75, Trg, Andr. Gabršček, Tu, gosp. ulica: Goriške kandidatkinje zbirka 30 K, Ivan Černe 3 K, Lovska družba v Rutarjih 13 K, Vesela družba v Višnjeviku 21.02 K, Budin, Gorica 1 K, Martin Felc, Rihemberg 1 K, Kravos Ivan, Gorica, zbirka K 3.02, Fran Josip, vikar, Zapotok, zbirka 17.64 K, Perin Ana, učiteljica, Breginj, zbirka 117.12 K, Perin Marica, učiteljica, Grahovo, zbirka 77.22 K, Kutin Josip II. zbirka 2 K, Turk Mihael, brivec, II. zbirka K 1.20, Jeretič Anton, II. zbirka K 1.50, Krelbelj Peter, zbirka K 1.76, Nekdo daroval 1 K, Gerbec Anton, poslovodja vin. društva 2 K, Uprava »Nvoega Časa«, III. zbirka K 303.69, Švara Fr, vikar, Ščmpolaj, zbirka 32 K, Šmid, župnik, zbirka faranov 30 K, Šmid, župnik zbirka Orlov K 5, Batič Fr., Sv. Križ-Cesta 2 K,

Novice.

Prijateljem in naročnikom!

Zopet je leto za nami! S prihodnjo številko stopamo že v četrto leto našega delovanja. Ozrimo se malo nazaj! L. 1912 je bilo za »Novi Čas« leto hudih bojov, n sprotovanj in težav. Pa to je vse prestano. L. 1912 pa nam je prineslo tudi mnogo veselja. In tega se hočemo danes spominjati!

1. Velik uspeh je z Božjo pomočjo dosegel »Novi čas«. Praznovali smo prvi jubilej, ko smo imeli **5000** naročnikov. S hvaležnostjo in udanostjo se tu spominjamo prekrasnega pisma, ki nam ga je ob tej priliki pisal premil. g. biskup krški dr. A. Mahnič. Program Mahničev je naš program. Po svoji moči smo se držali trdno in zvesto tega programa in ga branili. In v zadoščenje nam je, da se tudi ljudstvo vedno trdnjeje oklepa odločno katoliških načel. Dokaz temu je vedno naraščajoče število naročnikov, ki jih bo kmalu **6000**.

2. Drugo veselje nas je doletelo, ko smo videli, da je c. kr. okrajno glavarstvo poseglo z vso odločnostjo v boj proti javnim plesom, ki so kuga za naše ljudstvo. Boj proti javnim plesom je »Novi Čas« vodil od vsega početka in zato imamo veliko zadoščenje, da so se za ta boj zavzele tudi oblasti.

3. Boj proti liberalnemu učiteljstvu, ki je kvarilo naše katoliško ljudstvo, je bil trd in dostokrat — bodimo odkriti — neprijeten. A potreben je bil. V l. 1912 je bila s pomočjo našega vrlega ljudstva strta komanda liberalnega učiteljstva v goriškem okraju. Naj bi goriškemu sledili tudi drugi okraji. In tudi to pomeni za »Novi Čas« veliko veselje in zadoščenje!

4. Liberalnemu časopisju je bilo surovo in razdivjano. Noben poštenjak ni bil varen pred gnojnico, ki se je izlivala in »Soče« in »Primorca«. L. 1912 je pa podrla to liberalno trdnjavo. Liberalni listi do dobili druge lastnike, ki so sicer tudi liberalci, a nimajo več korajže nastopati s tako podlim orožjem. Kdo neve, kako so liberalni listi onečaščevali »Marijine družbe«, se norčevali iz sv. zakramentov, psovali duhovnike, naša društva itd. Danes je zmija izgubila zobe in jezik ter nemore več gristi in sikati. In tudi to je ena tistih veselih točk, ki jih moramo zaznamovati v l. 1912.

5. Boj prot pijančevanju smo vodili izpočetka do danes z vso silo. In veseli nas od srca, ko vidimo, da se še letos v l. 1912 vrši v Ljubljani **III. slovenski protialkoholni shod**, ki obeta tudi za Goriško biti odločen ter vso našo pošteno javnost postaviti na noge proti pijanstvu. Treba bo še dela in truda. Prosimo za sodelovanje v tem boju. Pred vsem pa naj vsak, ki trezno misli, naroči »Zlato dobo«, ki reže gaz med stotine predsodkov in ugovorov proti temu gibanju. Vsi pošteni in zni Slovenci skupaj v to vojsko proti alkoholu! In tudi ta kongres je za nas veselje in upanje na boljšo bodočnost.

6. Slednjič omenimo še, da se je v letu 1912 otvorilo novo deško semenišče, ki bo

z Božjo pomočjo — kakor smo prepričani — doseglo, da bo naša Goriška dobila dovolj vnetih delavcev v vinogradu Gospodovem. Bog daj uspeha in blagoslova!

To so naši veseli pogledi v preteklost! In bodočnost? Ta je v Božjih rokah. — Naloga nas vseh pa je, da delamo vstrajno in vneto naprej vsak v svojem delokrogu. »Novi Čas« obljublja, da bo ostal isti ko doslej — isti neustrašeni bojevnik za pravice in blagor ljudstva in katoliška načela. Naši prijatelji naj nas pa podpirajo in naj list širijo, da bo **to naše glasilo** v rokah vseh goriških Slovencev pomenilo **boj in zmago** katoliške ljudske misli med Slovenskim ljudstvom na Goriškem. V to pomozi Bog!

Pomenljive besede za katoliško časopisje. Francoski pisatelj Drumond je dejal pred kratkim: Jasno je, da bi bili katoličani vsled vzvišene ideje, ki jo predstavljajo naravnost nepremagljivi, ko bi resnično krščansko čutili. Krščanskim pisateljem in časnikarjem bi lahko omogočili uspešno delo in jim dajali pogum. Predvsem naj premožni katoličani pomislijo, da svojega imetja ne bodo vzdeli seboj v grob in da potrebuje dobro in plemenito delo katoličanstva — podpore. Šele tedaj, ko se bodo katoličani zavedali moči ki jo ima danes časopisje, bodo tudi zmagale ideje krščanstva. — Te besede veljajo v obili meri tudi za nas. Uspeh našega dela, bodisi političnega, kulturnega, verskega, gospodarskega in socialnega je odvisen od tega, ali imamo močno časopisje, ki naj širi naše nazore in jim pomaga do zmage. Vsakdo naj se zaveda, da je njegova krščanska, pa tudi narodna dolžnost naročati in čitati slovensko katoliško časopisje. Zato naj vsakdo širi **z vso vnemo tudi naš »Novi Čas«**. Čim več naročnikov bo, tem boljši in večji bo list!

Na delo!

Slovenci v Rim. Slovenci prirede prihodnje leto svoje III. romanje v Rim. Skupni romarski vlak odide iz Ljubljane dne 7. aprila. Oglašajte se že sedaj.

Trgovsko obrtna zadruga v Gorici nam sporoča, da je likvidacijskemu odboru ministerstvo ukazalo, naj iztirja prispevke po K 300.— Če bo zbrana tako vsota 300.000 K, bo vlada tudi izplačala svojo podporo da se prepreči konkurz.

Iz vojaškega veteranskega društva. Nekaj časa sem čujemo o razmerah v vojaškem veteranskem društvu vznemirljive govorice, ki so maože še bolj, odkar se je izvedelo, da so odstopili dolgoletni odborniki, ki so bili doslej duša društvu. Ti so: prvi podpredsednik Ivan Trost, carinski inspektor, drugi podpredsednik pl. Pallich, in blagajnik ter višji poveljnik. Ivan Simčič. Javnost poprašuje in želi pojasniti na vprašanje: Zakaj so ti trije vzgledni delavci in člani odstopili? Poročajo tudi, da se je prizadnjem obnemem zbor slovensčina popolnoma prezrla.

Božični dan v Drežnici je bil res Gospodov dan. Blagoslovili smo novo cerkev Presr. Srca Jezusovega im i meli v njej slovesno službo božjo. Skromna je bila prireditev, a toliko bolj prisrčna. Ljud-

stvo je bilo zadovoljno, veselja ginjeno. Izpolnjene je videlo svoje davne srčne želje — videlo in uživalo je sad svojega truda, svojih žuljev. Po tolikih letih so bili zapet vsi duhovljani pri službi božji lahko pod streho. Prirejeno je sedaj le za silo a božje Srce bo ogrevalo s Svojo ljubeznijo nas in vse blage dobrotnike k nadaljnjemu delu do konca.

Pri volitvah v tržaško zavarovalnico zoper nezgode so Slovenci propadli. Propada je največ kriv tržaški volivni odbor, ki je premalo delal.

Dr. Tuma o balkanski vojni. Preteklo nedeljo je imel dr. Tuma v Vrtojbi triurno predavanje o vojni na Balkanu. Čeravno je povdarjal, da hoče govoriti o stvari, kakor je v resnici, vendar se ni mogel vzdržati, da bi ne vpletel v predavanje svojih socialističnih idej. Dr. Tuma vidi v balkanski vojni čisto navadno revolucijo v zmislu socialne demokracije. Balkanski boji niso boji dinastij, ampak boji ljudstva za lastno gospodarsko osvoboditev. Verski in narodni moment ne igrata v njih nikake vloge. To je nemške socialna demokracija že v začetku izprevidela, zato je balkansko vojno pozdravljala. Njej se pridruži tudi dr. Tuma, ki želi, da bi se balkanski narodi kmalu popolnoma osvobodili, da bi jim kmalu zasijalo zlato solnce-republike. Da ni pozabil, kjer je le mogel udrihati po krščanstvu, je samoobsebi umevno. — Samo to je čudno, da se socialisti sedaj ogrevajo za balkanske Slované. Izpočetka so bili pa vsi proti njim. Sicer pa zgodovina sama postavlja na laž rečečo filozofijo o socialistični revoluciji na Balkanu. Balkanskim Slovanom so socialisti in njih modrost — deveta brigada.

Šletna deklica rešena iz narasle Vipave. Izvenreden dogodek nam poročajo iz Brji: Dne 19. t. m. (minuli četrtek) je padla v Vipavo 5-letna hčerka Janeza Mihelja št. 127 p. d. križnikova. Na perišče ob Vipavi je prišla s svojo starejšo sestro, ki je prinesla prat obleko. Medtem pa ko je starejša sestra prala, je šla mala Karlinica na brv, po kateri hodimo na bližnico iz Brji v Dobravlie, tako je baje tekala za kratek čas sem in tje čez reko. Kar na mah pa izgubi ravnotežje in pade sredi reke v valove, ki so jo zagrnili. Čudno pa, malo nižje se deklica spet prikaže na vrhu vode. Bila je sredi reke na velikih globočinah. V tem strašnem položaju jo je nesla voda po strašnih globočinah zmeraj po verhu nad 700 metrov daleč. Ženske, ki so tam prale, so upile in tekle prek vode, ali nobena ni mogla nič pomagati. Na vpitje priteče Jožef Špetič, železniški čuvaj, in ulovi deklico. Z dolgim drogom jo privleče hkraju. Deklica je bila rešena gotove smrti. Deklica ni prav nič poškodovana. Takoj, ko so jo doma preoblekli, je jedla, in tekala po vasi, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo.

S puško na nasprotnika. Iz Kronberga nam poročajo: V nedeljo sta se v gostilni Alojzija Komela sprla Jožef Trovec in Andrej Cingarli. Cingarli, ki je hud liberalec, je kričal, da bo vse čuke in klerikalce postreljal. Ko se je čez nekaj časa vračal domov Jožef Ternovic, ga

je pred hišo čakal Cingarli s puško v roki. Zopet je grozil, da za ustrelji. In res je skočil za Trnovcem, ki se skriva pod grivo. V tem poči strel, ki pa Trnovca ni zadel. Hitro skoči Trnovec pokoncu in vzame Cingarlu puško ter je nese županstvu. Zdaj bo govorila sodnija, ki bo imela zadnje besedo. Prvo besedo pa je tudi zopet imel alkohol. ¶

Za župana v Mirnu je bil v pone deljek izvoljen posestnik g. Peter Uršič.

Cerkveni tatovi so dne 20. t. m. v Skopem na Krašu vdrli v cerkev ter odnesli nekaj posod, vrgli so olje ven in napravili tudi nekaj druge škode. Hoteli so vlomiti tudi v občinsko hišo, kar pa se jim ni posrečilo.

Gasilno društvo smo ustanovili na Sveti dan v Drežnici. Fantje in možjeoklenite se občekoristnega in potrebnega društva!

Ubil se je pretekli teden pri sekanju drv dvajsetletni Ivan Skočir iz Ravnij v obetni Drežnica Delavci varujte se — Ti pa blagi mladenič počivaj v večnem miru!

Pritožba iz Banjšio. Naročniki iz Banjšio se pritožujejo, da poštna zveza z Grgarjen je silno nerodna. „Novi čas“ dobivajo še le v torek, včasih še le v četrtek. Zgodilo se je, da je zemljevid, ki je bil priložen „Novemu času“, prišel v Banjšio čez 14 dni pozneje ko list. Zemljevid je bil ves umazan in raztrgan. Dobili so ga v roke še le na odločno zahtevo. Tudi pisma se izgublajo. Naj bo red!

Hotel pri zlatem Jelenu je prevzela gospa Paula Koren. Hotel, ki je sedaj zopet urejen, toplo priporočamo!

15 letnega roparčka so prijeli na Reki. Roparček se piše Janez Ružica. Oropal je več čerkva na Notranjskem.

Okruten zločin. Zadnji čas so morali kmetje iz Mahlevihe vsako noč stražiti ob železniški progi 16. t. m. je prišla vrsta na mladega posestnika Mišo Jandrica. Ko so krog polnoči prišli drugi kmetje, da bi izmenjali stražo, so našli Jandrico na tleh ob železniški progi vsega krvavega. Ko so mu ob luninem svitu natančneje pogledali v obraz, so prestrašeni odskočili: nesrečniku sta bili izkopani obe očesi in vse lice razrezano! Nesrečne je mogel še toliko govoriti, da je povedal, da sta ga napadla dva neznanca moška, nato je padel v nezavest. Orožniki poslej še niso dobili nobene sledi za zverinskimi zločinci.

Zopet potres v Mesini. V Mesini so zopet čutili potres, ki pa ni napravil posebne škode.

Zemlja se udara v južni Rusiji na obali Črnega morja. Ponekod se je obal znižala za 50 in že več metrov, drugod pa so v morju nastali novi otoki. Škode je na milijone.

Uradni jezik v Bosni in Hercegovini je pri vseh uradih hrvaščina in srbščina.

Lepa zgodba za pijance. Nekje je kmetu poginil prešič. Naznanil je takoj konjedercu, ki se je zvečer pripeljal z vozom in mrho naložil. Ker je bila pa pot dolga in žeja huda, se je konjederec ustavit pri prvi gostilni, pokril mrho s plahto, privezal konja in odšel v gostilno. Fantjeponočajki so pa vedeli, kaj se je zgodilo.

In kaj so naredili? Iz gostilne so ravno vrgli ven na cesto nekega žganjarčka, ki je obležal v jarku in spal trdno spanje pravičnega. Fantje so torej zvlekli prešiča z voza dol ter ga vrgli v jarek, pijanca pa djali na voz ter ga s plahto pokrili. — Konjederec pride iz gostilne, se vsede na voz in hi! — pa je šlo proti domu. Ker je bila že pozna noč, je pustil „prešiča“ zunaj, da bi ga drugi dan pokopal. „Prešič“ se je sicer ponoči enkrat zbudil, ker se mu je pa luna tako lepo režala in ker je imel tako dobro odejo, je zaspal na prej. Zjutraj zgodaj pride konjederec, da bi vrgel prešiča v jamo. Odgrne plahto in — — —

Konjederec sam ni vedel, ali se mu sanja, ali da je pijan. Prestrašil se je „prešiča“ tako, da je letel nazaj v hišo ter zbudil svojo boljšo polovico, s katero sta hitela na lice mesta, in žena je spoznala v „prešiču“ svojega rojaka — znanega žganjarja Žbalčka. Kako je prišel na voz, tega ni vedel ne on, ne konjederec. Za kazen je pa moral iti še enkrat po pravega prešiča.

Zopet 200 rudarjev ubitih. Na Japonskem se je v rudniku Sapiro zgodila velika nesreča. Nastala je eksplozija, vsled katere je ubitih 197 delavcev. Rešili so se le 3.

Železniška nesreča se je 23. t. m. zgodila na postaji Visoko v Bosni. Osebni vlak je trčil v tovorni. Ubit je 1 vojak in 6 konj. Ranjenih je 6 vojakov in 1 popotnik. — Tudi na progi Reka in Budimpešta je v soboto skočil s tira osebni vlak. Ranjenih je več oseb.

Gospodarstv sedanje liberalne klike na Portugalskem je videti iz statistike portugalskega izseljevanja. Do leta 1910. pred vstajo se je s Portugalskega izselilo na leto približno 40.000 ljudi v tujino. Ali takoj prvo leto liberalne vlade je ostavilo domača tla 58.000 Portugalcev ter hitelo preko široke morske ceste v neznanu tujino. Izseljevanje pa venomer narašča, zakaj v prvi polovici letošnjega leta je doseglo število izseljencev 80.000. Svobodna domovina, pa vse iz nje beži.

Zvezde repatice le 1913. Zvezdoslovci nam napovedujejo za prihodnje leto naslednje repatice: L. 1913 se bodo pojavile štiri repatice, ki stalno spadajo v naš solnčni sestav in po svojih potih krožijo krog solnca. Meseca januarja se nam pokaže komet 1906. IV., ki vsakih sedem let obide solnce in nam je le kratek čas viden. Istega meseca se približa solncu komet Holmes. Njegova posebnost je, da ga do slej nismo mogli videti niti s prostim očesom niti z dalinogledom. Tretji komet, ki se do časa do časa pojavlja, je tisti, ki ga je leta 1886 odkril Finlay; letos se bo mogel videti le pod gotovimi težkimi pogoji. Marca bo doslega svojo največjo bližino solnca repatica de Vico-Swiftova. Njena pot krog solnca traja šest let. Že leta 1874 jo je odkril de Vico, a šele čez 5a let jo je zopet našel Swift iz Amerike. Pri njej je treba upoštevati, da jo pot vodi preblizu Jupitra, ki jo tedaj, ko pride mi-

ino njega, tako vleče nase, da vedno Prozroči velike zmede v njeni redni poti, vsled česar se še do danes ni posrečilo napraviti natančnega računa o njenem po-
lovanju po nebesnem svodu.

Novice s Bovškega.

Bovec. Z lastovkami vred so odleteli tudi naši Bovčani: dekleta v Trst, možki na Nemško. O ti lepo bovško polje, ali ne moreš prerediti doma svojih otrok, zakaj jih podiš od sebe, zakaj sovražiš svojo dečo! Dokler so kot otroci po tvojih livadah igrali, si jim dajalo živeža; ko vzrastejo morajo vzleteti, kakor zlete mladiči iz gnezda. Da, pridela se malo, ljudstva je mnogo, 3000 ust, kje bo od njega živelo in hočeš nočeš človek vstani in pojdi: s trebuhom za kruhom. Vlada, ki ima skrbeti da ljudstvo dobro stoji in se ne izseljuje v tuje države, ali bi v svoji iznajdljivosti ne mogla dobiti kakega domačega zaslužka — s temi vodnimi silami morda kako tovarno z domačimi uslužbenci — kaj ali bi ta misel bila tako napačna?

Novice iz trga bi bilo pa tele: Vodovod sebo prišel graditi, stara že v devetem stoletju zidana cerkev M. Device na Polju se prenovi, v par letih pričakujemo električno razsvetljavo: Potrebni smo tudi ene občinske hiralnice morda pridemo sčasom tudi do tega. Kako bi bilo to koristno!

Srpenica. Kaj bliska se v jasnem, kaj v otlo doni? Veliko kosarno bodo baje pri nas sezidali in občina je kakor se sliši obljubila svet, kamnje in pesek v to svrhu zastoni. Vederemo! Veseli nas slišati, da se nekatera srpeniška dekleta v Aleksandriji shajajo v katoliška društva in sodelujejo pri njih veselnicah. Vidite torej ni vse slabo in če se bodo dekleta kaj brigala posebno za Rafaelovo dražbo bodo Bovčanke ne v sramoto ampak v čast svojim občinam in okraju.

Iz Čezsoče. Našega ljubljenelega gospoda vikarja smo zgubili. Zapustil nas je, ne da bi se mogli niti od njega posloviti. Bolezen namreč je privezala preblagega dušnega pastirja na posteljo. Vsi brez izjeme mu želimo in prosimo od Boga ljube-
ga zdravja.

Trideset let je bil pri nas, je živel z nami čutil znani, se veselil in jokal z nami. Hišni gospodarji, kar jih je mlajih, vse hišne gospodinje on jih je krstil, on učil abecede in krščanskega nauka. Ves mlajši rod je, ves iz njegove šole. In kak učitelj je bil naš preljudi gospod! Na pop, je že bila, ko je pok, mil, knez in škof Jordan izpraševal otroke pri brimi. Nad sto jih je bilo — pa je rekel »še dvesto če jih je, vsi bi morali biti izprašani« tako lepo so odgovarjali. »Vaši otroci znajo krščanski nauk skoro boljše ko bogoslovci« jih je pohvalil enkrat pok, kard, Missia. On je bil naš oče, naš varuh in prijatelj. — Sedaj se je preselil v Bovec v svojo hišo. Vsi mu želimo, naj kmalu okreva, naj nas v zdravju zopet obiše; drugi naj nam pane zamerijo, če se za njim solzimo in ne nehajo žalovati za njim. Samo mi vemo, kaj je bil gospod Štrukelj za nas. V nedeljo je v njegovem imenu bovški g. kaplan izročil naši cerkvi

V sveti noči.

krasen dragocen kelih s prošnjo da ostanemo vedno zvesti Kristusu in njegovi presv. krvi, ki se bo v tem kelihu darovala. Obljubili smo to in tudi še eno da se hočemo pri nekrvavi daritvi z gorečimi molitvami spominjati in nikol ne pozabiti svojega dobrega in ljubljenelega dušnega pastirja. Preblagi gospod, kličemo Vam Zbogom in ne pozabite nas in blagoslovljate nas še nadalje, dvignite svojo desnico in blagoslovite svojo čredo četudi le iz bolniške postelje. V zahvalo in hvaležnost pa naj kipe naše prošnje k Bogu in on naj Vam tisočero povrne vse, vse neštete dobrote ki smo jih iz Vaših rok prijeli.

Iz Loga. Konsum smo ustanovili! Bog daj moč in blagoslov! Kaj pa konsum pri nas pomeni, to vedo tisti, ki na lastne oči gledajo, kako nekrščansko izrabljajo in na-

še Logane izkoriščajo rabeljski nemški trgovci. Zato pozdravljamo to ustanovitev, in želimo obile udeležbe. Ložani držimo skup, več ko nas bo, boljše nam pojde!

Iz Trente. Tu pa vse postarem. Vse se spreminja, čas gre in hiti le Trenta ostane ista. Gamzi skačejo nad nami, mi smo si pa nacepili drv priskrbeli si moke no in Bog naj obvaruje zdaj Trento da kuhala dobro bo plento!

Pismo iz Egipta.

Iz Kahire, 19. dec, 1912.

»Nvih« Slovenk je prišlo letos jako malo v Egipt. Vspeli vednega opominjevanja se je pokazal.... To je čisto prav,

saj jih je že dosti tukaj, da preveč, posebno tistih, ki niso v čast ne nam tukaj, ne Vam v domovini. Pa se bomo polagoma iznebili takih garjevih ovc, katere napravljajo s svojim življenjem velike stroške domačim občinam. Energično delo v tem oziru se je pričelo....

Novoustanovljeno avstrijsko društvo za varstvo deklet razvija čimdaljebolj svojo delavnost. Njegov izgled vleče. Minoli teden so že imele francoske gospe ustanovni shod ze enako društvō, kateremu morda slede še druge naselbine. Tako bo potem imela vsaka naselbina svoje društvo in vsa bodo mejseboj v zvezi, na čelu jim pa bo avstrijski odbor.

Omeniti moram, da so protestantje pričeli konkurirati našemu društvu, ker z raznimi pretvezami vabijo katoličanke, tudi Slovenke, vsvoje naprave in delajo ž njimi svojo propagando. Njih preveliki »gorečnosti« se bo odpomoglo pred vsem s tem, da prinese vsaka novodošla Slovenka s seboj listek ali znak Rafaelove

družbe in ga pokaže, kedar bi jo vsiljive protestantovke hotelo vabiti k sebi bodisi v Aleksandriji bodisi v Kahiri. Hvaležno pa naj se izroči Slovenki, ki nosi znak društva i njo bo pripeljala v Aleksandriji v Franc Jožefov azil, katerega vodijo slovenske Šolske sestre, v Kahiri pa v zavod sv. Elizabete. V tem zavodu je bil pred kratkem objavljen naslednji hišni red v treh jezikih s podpisom predsednice gospejnega društva in našega konzulata.

§ 1. V zavod sv. Elizabete se sprejemajo služkinje lepega vedenja, ki prihajajo zlasti iz Avstro-Ogrske države in sicer brez ozira na njih vero in narodnost.

§ 2. Bivanje v zavodu je le začasno in ne čez 3 tedne. Novodošle se zglasé pri svojem dušnem pastirju, predno gredo v službo.

§ 3. Vsaka služkinja plača celotno ceno, četudi bi ne zahtevala popolne oskrbe. Bolne dobe bolniško hrano.

§ 4. Za celotno oskrbo se plača 8 P. T. na dan in sicer za en teden naprej. Revne

naj se obrnejo na avstrijsko podporno društvo ali pa na slovensko dekliško društvo. Plačuje se vsaki teden v soboto zvečer.

§ 5. Zjutraj, ko vstanejo, je žeteti, da gredo k sv. maši. Ob 8. uri zajutrek, ob 1. uri obed, ob 4. kava, katera jo želi, ob 8. zvečer večerja; ob 9. in pol skupna večerna molitev in na to počitek.

§ 6. Do 9. zjutraj naj pospravijo služkinje sōbe.

§ 7. Izhod zvečer iz zavodu sme dovoliti le voditeljica iz pravičnih vzrokov in v zanesljivi družbi.

§ 8. Gospejni odbor društva za varstvo deklet oskrbuje nadzorstvo v zavodu.

§ 9. Zavod je pod varstvom c. in kr. Avstro-Ogrskega konzulata v Kahiri. Ono določa, da se bodo osebe, ki nočejo delati ali pa, ki so nenravnega življenja odposlale domov. Zapisnik vseh v zavodu bivajočih oseb se pošlje vsak mesec na konzulat.

Trst in Istra.

Kmečka zveza za koperski okraj. Voščim srečno in veselo novo leto vsem odbornikom in zaupnikom, vsem, ki so pristopili že kot člani naše »Kmečke Zveze« za politični okraj Koper Bog daj moči in pogum, vsem, ki bodo delovali za kmečko zvezo v pomoč, naši ubogi Istri! Zaupajmo v Boga in pojdemo na delo! To vam kličem Medoš Andrej v Medoših načelnik »Kmečke Zveze«.

Sv. Križ pri Trstu. Božičnica otroškega vrtca Slov. Straže preteklo nedeljo 22. t. m. se je obnesla v splošno zadovoljnost. Otroci so prikorakali uniformirani v dvorano. Deklice so dobile v dar enake zgornje obleke, dečki pa enake kapice. Velika množica ljudstva jih je spremljala izpred otroškega vrtca v dvorano g. Maganje, kjer se je vršila Božičnica. Pred odrom je stalo bogato okrašeno božično drevo, na odru jaslice. Prva točka na vsoporedu so bile skioptične slike iz življenja Jezusovega. Jasno in prepričevalno je razlagal slike jurist g. Alojzij Remec, iz Gradca, rojen Tržačan. — Nastop otročičev je očaral vseh. Mali Milko Potočnik je anjuško pozdravil vse navzoče; mala Marička Sedmak je izborna pela »Cigansko siroto«; deklice Sirk, Košuta, Maganja so jasno in odkritosrčno povedale, kaj bodo opdarile Jezušček. Vdeležba pri Božičnici je bila zelo povoljna. Zastopane so bile vse stranke. Učitelji in učiteljice so bili svi, navzoči, razven enega. Gospici Juliji Virk je treba le častitati, da je znala s svojimi šolskimi otroci vzbuditi toliko zanimanja pri vseh brez razlike mišljenja. — V pondeljek se je na istem prostoru vršila Božičnica otrok ljudske šole. Program izvrstno izbran, pristno krščanski. Le tako dosledno naprej, pa bo mogoče skupno delovanje, kar nujno potrebujemo na naših ogroženih mejah.

Trst. Marijina družba priredi v svoji dvorani ulica Risorta 5 dne 1. januarja 1913 ob 5. uri popoldne veselico z naslednjim vspeodom: J. Aljaž: Domorodna iskrica troglasni ženski zbor. „Nežka z Bleda“. Igra v 5 dejanjih. Dr. Kimovec: Venček slov. narodnih pešmi; troglasni ženski zbor. Vstopnice se dobijo v predprodaji v prodajalni tiskovnega društva. Cene navadne. Veselica se ponovi dne 5. in 6. januarja.

V Boljencu priredi Del. »izobr. Društvo dne 29. decembra popoldne po blagoslovu svojo Božičnico. Zraven deklamecij in petja se uprizori igra »hajdena hči« in burka: »Strahovi.« Nazadnje nastop Božiča z darili. Nastopijo prvokrat domača dekleta.

Vabimo! — Vrši se v stari šoli.

Cela vas — pred sodiščem. — Dne 18. t. m. se je nahajala v sodni dvorani okrajnega sodišča v Bujah malone cela vas Materada v Istri. Obtoženci, katerih je bilo veliko, so se delili v dva tabora: na eni strani slovanski renegati — lahoni, na drugi strani Hrvatje. Zasižanih je bilo neštevilno prič. Vsi obtoženci so bili obenem zasebni udeležniki proti drugim obtožencem. Povod razpravi je dal poboj, ki se je izvršil v Materadi 24. novembra t. l. Ko so slovanski fantje ob priliki nekega plesa korakali z zastavo po vasi, so prihrumeli nadnje

renegatje in metali nanje kamenje. Slovani so odgovarjali. Ob tej priliki so dobili nekateri več poškodb. Neki Tominca Josip je bil celo težko ranjen. Pri razpravi v Bujah so bili obtoženci obsojeni v denarne globe in v zapor od treh do pet dni. Glede enega obtoženca je sodnik prenesel razpravo na drugi dan, ker je nastal dvom, ali ne tvori dotični čin znakov zločina težke poškodbe. Tako je! Pijanost in ples končavata svojo veselico navadno v zaporu.

Ročo. — Načelstvo »Kmečke hranilnice in posojilnice« v Ročah je sklenilo v svoji seji dne 19.-12. da poviša do preklica 2 ozirom na denarni tr. g. obrestno mero vsem vlogam od 4 $\frac{1}{4}$ % na 4 $\frac{1}{2}$ % pričenshi s 1. januarjem 1913.

Sklenilo je tudi da se poviša obrestno mero posojilom na vknjižbo na 5 $\frac{1}{2}$ % in na porašitvo na 5 $\frac{3}{4}$ %.

Pri nakupu

zimskega oblačilnega in modnega blaga za moške in ženske obleke *obrnite se do narodne trgovine*

Ivančič in Kurinčič

GORICA

Gospoška ulica št. 11.

V salogi krasna izber potrebščin za cenj. gg. šivilje in krojače, katerimi se da primeren *popust*.

Opreme

za cenj. gg. neveste in ženine v bogati izberi; kakor izgotovljene blazine iz zmeti (šušte) volnene in bombažeste odeje, raznovrstna tkanina in platno itd.

Važno!

Velika zaloga moških in ženskih dežnikov. Cene najnižje.
Postrežba poštena in točna.

NOVO POGREBNO PODJETJE, TRST

CORSO šte. 47 — (vogal Piazza G. Goldoni). — Telef. 14-02.

Prevoz mrličev na vse kraje.

Zastopstvo s prodajo vseh potrebnih pogrebnih predmetov T. Vitez Nabrežini pri cerkvi, G. Mrzek na Opčinah pri sezanski cesti št. 170, A. Jamšek pri Orehu (Nogere), F. Brunetič v Šklednju.

Podjetje, bogato preskrbljeno z najnovejšo opremo. Vozovi za veličastna spremstva z bogato opremo od najnovejših do najbolj luksurjoznih.

Krasna izbira vencev iz umetnega cvetja, biserov in porcelana. Krste iz kovine in raznovrstnega lesa. Zaloga pristnih voščenih sveč lastnega izdelka, obleke, čevlje pajčolonit itd.

Za poročence, birmance in druge svečanost, bogata izbira raznih vencev, cvetic, voščenih in barvanih.

Vsi predmeti so stalno na raspolago. Stalne cene brez konkurence. Postrežba točna.

Nočna naročila se sprejemajo v skladišču v lastnih prostorih Via della Tesa 31, Tel. 14-02.

Deležnik in upravitelj podjetja

HENRIK STIBELJ.

Podpisani s spričevali potrjeni čevljarški mojster in sodni cenilec, naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl

svojo delavnico

v Nunski ulici št. 9

ter se priporočam slavnemu občinstvu za mnogobrojni obisk in jamčim za točno in solidno postrežbo. Udani

Rudolf Benedetič,
čevljarški mojster.

A. DRUFOVKA,

GORICA — Raštelj šte. 3 — GORICA
priporoča
svojo bogato zalogo usnja in čevljarških potrebščin.

VINO,

močno, zavrelo, pokvarjeno se popiavi kakor tudi odzame se prevelika množina kisline vinskemu mostu ali vinu. Vzorec prinesiti ali poslati. Naslov pove upravništvo Nova časa.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu šte. 6 — Gorica
priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po zmerni cenah.

Mi iščemo marljivih sodelavnikov! — Oddelek za srečke Češke industrijske banke. Zastopstvo za jugoslovansko ozemlje Ljubljana.

Anton Krušič,

krojaški mojster,

Corso Franca Jožefa šte. 39
oz. Tržaška cesta 16

se priporoča č. duhovščini in sl. občinstvu iz mesta in dežele.

VESELO IN SREČNO NOVO LETO 1913

VSEM CC. ODJEMALCEM ŽELI

PRODAJALNA KAT. TISK. DRUŠTVA V GORICI, GOSP. ULICA 2.

ČEVLJARSKA ZADRUDA

V MIRNU

VOŠČI VSEM ODJEMALCEM IN NAROČNIKOM

SREČNO NOVO LETO.

TEOD. HRIBAR,

* trgovec v Gorlci * Gosposka ulica 6 *

vošči vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem v znancem

veselo in srečno novo leto

1913

Častiti duhovščini in vsem cenjenim odjemalcem vošči

srečno in zadovoljno novo leto

ANTON PERTOT,

— moderna knjigoveznica, izdelovanja škatulj, koledarjev i. t. d. —

Passaggio Edling 5 - Gorlca.

ANTON JERKIČ fotografski elektroatelj
GORICA - TRST

ključ vsem cenjenim obiskovalcem

SREČNO NOVO LETO!

Novo leto 1913

da bi Vam bilo srečno in zadovoljno!

Želi vsem cenjenim gostom in prijateljem

Josip Molar,

gostilničar pri »belem zajcu«
NUNSKA ulica 11 — GORICA.

Veselo in zadovoljno l. 1913!

Želi vsem svojim gostom,
prijateljem in znancem

MAKSO PETROVČIČ

gostilničar v ulici Sv. Ivana 14

in ulica Corte 3.

Veselo novo leto 1913

vošči vsem c. odjemalcem in se jim pripo-
roča tudi za nadaljni prijazni obisk

O ZAJEC

trgovina z železjem

GORICA Gosposka ulica št. 7 GORICA

Veselo novo leto!

želi vsem cenjenim odjemalcem

tvrdka Ivančič in Kurčič

Gorica, Gosposka ulica II.

**Mnogo sreče in veselja
v letu 1913**

želi vsem obiskovalcem in odjemalcem

ALOJZIJ TOMSIG,

— modna trgovina, V. Carducci 10. —

IVAN HVALA,

trgovina z igračami v Rastelju 5

vošči vsem odjemalcem

veselo novo leto!

Jacob Decolle

trgovina z moko in žitom

Gorica, Gosposka ulica števil. 18

vošči

srečno novo leto!

Vsem cenj. odjemalcem in č. duhovščini

srečno novo leto

želi

JERNEJ KOPAČ

svečar, ulica sv. Antona.

Veselo novo leto 1913

želi vsem svojim p. n. odjemalcem

IVAN RUBBIA

— trgovina s porcelanom in steklom —
na Travniku 7.

Mihalj Turk, brivski mojster, Koreni,
GORICA — vošči vsem cenjenim gostom

srečno in veselo l. 1913

ter se priporoča za prijazen obisk tudi v
prih. letu.

Edoardo Sticsa

nasledniki

KRAINER & C.o

železnina

:: Gorica, Via Rastello 19 ::

vsem odjemalcem kliče

srečno novo leto!

Veselo novo leto 1913!

Vošči

IV. FELBERBAUM,

trgovec

Corso Verdi 11, Via Carducci 17

GORJCA.

MIHAEL REŠČIČ

trgovina z obuvali na Kornu 13

želi vsem odjemalcem

veselo novo leto!

IVAN ŽNIDARČIČ, zidarski mojster

Via Gaetano Donizzeti

vošči

srečno novo leto 1913!

Srečno novo leto!

— vošči vsem cenjenim odjemalcem —

M. GASSER,

prodajalna papirja v Gorici,

Gosposka ulica.

JOSIP TERPIN, nasl. H. Potatzki

Raštelj 7.

vošči vsem svojim odjemalcem

prav veselo

novo leto!

Veselo novo leto!

Vsem naročnikom in odjemalcem želi

ERM. FABRIS, pozlatar

Travnik.

Srečno novo leto

vošči vsem cc. gg. naročnikom in odjemalcem in se priporočam tudi dalje.

FRANC SIMČIČ

— krojač na Kornu št. 6. —

Veselja in sreče v novem letu

želi v obilni meri vsem gostom in prijateljem

JOSIP GORJANC,
gostilničar na Koru 3.

Srečno novo leto

želi

EMILIJ BARDUSCO,
podobar, Via Morelli 41.

Veselo novo leto!

vošči

KARL VOLPIS,
drogerija v Gosposki ulici.

Vsem p. n. odjemalcem
veselo in srečno 1913

kličeva

KERŠEVANI in ČUK
— trgovina s kolesi, šivalnimi stroji in
orožjem na Stolnem trgu.

Fr. Čiber, podobar, Za gradom 27

vošči

preč. duhovščini in vsem c. odjemalcem

srečno novo leto!

Mirodilnica - Papirnica

— in Tovarna šolskih zvezkov Gorica —

COŽNAR & Gi.

kliče cenjenim odjemalcem

veselo novo leto!**Veselo in srečno novo leto**

vošči vsem prijateljem in odjemalcem v mestu in na deželi

Jožef Medvešček,

— čevljarski mojster, Soški most, —
GORICA.

J. BRATUŽ,

pekovski mojster Šolska ulica 6,
GORICA

vošči vsem cenjenim odjemalcem

srečno novo leto!**Srečno novo leto!**

želi cenjenim odjemalcem

ANT. MAZZOLI

drogerija, V. Carducci, Gorica.

Černigoj Anton,

— mizarstvo z zalogo polihštva, —
Tržaška cesta 18, v Gorici

vošči

Srečno in veselo novo leto!

PREGRAD in ČERNETIČ

trgovina z modnim in manufakturnim
blagom

vošči vsem cenjenim obiskovalcem

veselo novo leto!**Srečno novo leto**

vošči svojim p. n. odjemalcem

ANDREJ ČERMELJ, trgovec

Korenj št. 10, Gorica.

Vsem p. n. odjemalcem kliče:

Veselo novo leto 1913!

A. URBANČIČ, mesar
ulica sv. Ivana, Gorica.

ANTON SGAUZ, SLIKAR,

Piazzetta 25

želi vsem c. prijateljem in odjemalcem

srečno novo leto!**Bilo srečno novo leto 1913**

vošči vsem cenjenim odjemalcem

IVAN UŠAJ,

— čevljarski mojster —
Travnik 25, Gorica.

JOŽEF LIPICER srebrar,

Stolna ulica 7 (župnijska hiša) v Gorici
vošči

preč. duhovščini in vsem cenjenim odjemalcem

srečno in veselo

NOVO LETO!

Vsem cenjenim gostom in preč. duhovščini
kličem:

veselo novo leto!

FERDINAND BAUMGARTEN,
restavrater pri »Treh Kronah« v Gorici.

Srečno novo leto!

želi vsem c. odjemalcem

IVAN PICH, klobučar,

Raštelj 13, v Gorici.

Veselo novo leto!

vošči vsem c. odjemalcem

JAKOB GRIL,

pekovski mojster ulica Sv. Klare 4,
Gorica.

FRAN NOVAK,

brivec,

Gospiska ulica v Gorici

vošči

vsem cenjenim gostom

*srečno novo leto!***Srečno novo leto**

vsem znancem in prijateljem vošči

TONI MLEKAR

iz Bilj.

Veselo novo leto

želi

RIESSNER,

trgovina z venci, krstami in mrtv. potreb-
ščinami.

Nunska ulica 3.

Franc Leban, pasar, Magistratna ulica 8.

Kliče vsem c. odjemalcem, pred vsem
preč. duhovščini**Srečno novo leto!**Krojaški mojster PETER KOBAL,
ulica Vetturini 3

vošči

**prav srečno in veselo novo
leto!**

A. PEČENKO,

Gorica, Corso Verdi.

Vsem prijateljem in odjemalcem kličem:

*Veselo in srečno novo leto!*A. Tušar, trgov. z jestvinami, Raštelj 39
vošči vsem c. odjemalcem**SREČNO NOVO LETO**

kliče vsem

ANT. KRUSIČ,

kroj. mojster, Tržaška cesta 16.

**Srečno in veselo
novo leto!**

Svojim c. odjemalcem

želi

Srečno in veselo novo leto!Prva primorska tovarna umetnih gnojil,
Gorica, V. A. Ristori 6.**Srečno novo leto**

vošči

PETER MORETTI,

kotlar

Via Caserma v Gorici.

Karol Makuc, tovarna vinskega
kisa, Via Mattioli 43. — želi vsem cenj.
odjemalcem**prav srečno in veselo novo
leto!**

JOŽEF CULOT,

trgovina v Raštelju šte. 2 v Gorici

želi vsem odjemalcem

srečno in v. leto 1913.**Srečno novo leto!**Kliče vsem c. odjemalcem, znancem in pri-
jateljem

FRANC OBERDANK,

tovarna sodovice

V. Camposanto 22 — Gorica

Srečno in veselo novo leto 1913

vošči preč. duhovščini in vsem c. gostom

Marija Grebenc,

voditeljica kuhinjske šole, = = = =

= = = = V. Vetturini št. 9, Gorica.

Srečno novo leto!

vošči

Lekarna A. pl. Gironcoli

Veselo novo leto

vsem c. odjemalcem!

kliče

JAKOB GERBIC,

pekovski mojster ul. Sv. Antona 6.

M. Horvat, klobučar Gospiska ul. 12

kliče vsem odjemalcem:

Srečno novo leto!**Srečno novo leto!**Podpisani želim
vsem svojim gostom in prijateljem,

Anton Lasič,

gostilničar pri »Zlatem križu«
ulica Rabatta.**Srečno novo leto**voščim vsem svojim cenjenim odjemalcem
in prijateljem.

FERDINAND RESEN,

trgovec Gospiska ulici 4.

LEKARNA GLIUBICH

ulica Rabata.

vošči

Veselo novo leto!

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen
GORICAJos. Verdi tekališče šte. 37
Jmetne zobe, zlato zobovje, zlate krone
zlate mostove, zobe na kaučukove plošče
ravnavanje krivo stoječih zob. Plombe
vsake vrste. 19**Ordinira v svojem ateljeju**
od 9. ure dop. do 5. ure pop.

ZA NOVO LETO

priporoča prodajalna „Katoliškega tiskovnega društva“ v Gorici
Gosposka ulica števil. 2.

veliko izbero **klipov** [kakor: Srce Jozusovo, Srce Marijino, Sv. Alojzij, Brezmadežno spočetje in razne druge] v velikosti do 30, 40 in 50 cm; okrase za božično drevo, svete **podobe** z okvirji in brez okvirja, božične in novoletne **razglednice** in razne druge galanterijske predmete, kakor **albume** za razglednice, za slike in poezije, tintnike itd. itd.

ČEVLJARSKA ZADRUGA V MIRNU.

Tovarna
čevljev.

Ročno
delo.

➔ Priporoča svoje prodajalne čevljev. ➔

V GORICI trg sv. Antona števil. 1 (Stari trg). — V TRSTU Barriera vecchia — — števil. 38, Via dei Rettori števil. 1. — V SPLITU ulica Staroga suda — — ki so preskrbljene z najboljšim blagom vsake vrste.

V prodajalnah se dobe raznovrstne potrebščine za čevlje, kakor gumi pete, vrvice, Mastinliščilo itd. itd.

MIZARSTVO

odlikovano z električnim mehničnim obratom
ANT. CERNIGOJ

GORICA TRZASKA CESTA št. 18.
Izdeluje: Cerkevne oprave oprave klopi, spovednice, klečalnike. — — — —
Stavbena dela okna, vrata, podovi. — — — —
Zaloga pohištva omare, mize, postenje, stolice, okvirje, blazine in šuste. — — — —
Zaloga: Strugarških in rezbarskih izdelkov. — — — —

Jakob Šuligoj

urar c. kr. državnih železnic
Gorica, Gosposka ulica 25

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih ur, zlatnine in srebrnine. Vse po najnižjih cenah z več letnim jamstvom. Vsa popravila se izvršujejo hitro in po ceni. Za vsako popravilo se jamči eno leto!

ANTON VETRIH,

mizarski mojster

➔ BATUJE p. URNIČE. ➔
priporoča svojo

mizarsko delavnico

novoporočenecem in drugemu sl. očinstvu, ki si hoče nabaviti dobrega in solidnega **pohištva** po zmernih cenah. Enako sprejema **stavbena dela.**

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Urad v lastni hiši, števil. 21 ulice TORRE BIANCA (ob ulici DELLE POSTE).

Sprejema hranilne vloge v kakoršnihkoli zneskih in jih obrestuje s čistimi **4 in $\frac{1}{2}$ od sto,** stalne vloge z ozlogom na svito in dobo neodpovedljivosti po dogovoru tudi višje.

Urduje se vsak delavnik: od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne.

Ignacij Šuligoj, urar

Sv. Lucija ob Soči

ima v zalogi raznovrstne ure, zlatine in srebrnine — po najnižjih cenah in z večletnim jamstvom. — Za vsa popravila, ki jih izvršuje po nizki ceni, jamči eno leto.

Zaloga usnja

J. DRUFOVKA

Gorica Gosposka ul. 3

(nasproti Monta.)

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke.

GORIŠKA ZVEZA

GOSPODARSKIN ZADRUG IN DRUŠTEV V GORICI

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

NAZNANILO.

Uljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem prevzela v lastno režijo HOTEL in RESTAURACIJO pri

ZLATEM JELENU V GORICI!

Podjetje, katero otvorim 30. decembra t. l. to je v ponedeljek pred novim letom, bodem vodila sama. Skrbela bodem, da bodo cenj. gostom poleg Pilzenskega in Puntigamskega piva na razpolago vedno le pristna naravna vina in dobra kuhinja.

Nadejam se, pridoditi si s točno postrežbo, z zmernimi cenami in snažno oskrbo sob zaupanje od strani slavnega občinstva.

Za obilen obisk se priporočam

Paula Koren.

V mesecu decembru 1912.

Lepa nova eno nadstropna hiša

s hlevom in kletjo, gostilno in prodajalno ob državni železnici in državni cesti na Krasu, siguren do hodek, gotova eksistenca, je na prodaj ali se odda v najem vsa čas pod ugodnimi pogoji.

Naslov pové upravništvo „Novi čas“.

Anton Potatzky

naslednik Josip Terpin

v Gorici, na sredi Raštela hiš. števil. 7

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirmberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij. Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje. — Potrebščine za krojače in čevljarje. — Svetinjice, rožni venciki, mašne knjižice. Hišna obuvala za vse letne čase. Posebnost: semena za zelenjave, trave in detelje. Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih in na deželi.